

Erick og Ingrid Struckmanns Naturfredningsfond
Att. Skovfoged Niels Worm

Naturbeskyttelse (F2
postkasse)
J.nr. 2025 - 84882
Ref. jkw
Den 15. september 2025

Dispensation til naturgenopretning ved ændring af kystdiget på den sydlige del af Eskilsø inden for strandbeskyttelseslinjen på matr. 1a Eskilsø, Frederikssund Kommune

Ansøgning

I har ansøgt om dispensation efter naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til delvis fjernelse af et kystdiget ved at etablere 5 gennembrud samt herudover at reducere digets højde og deponere materialet landværts diget inden for strandbeskyttelseslinjen på matr. 1a Eskilsø, Frederikssund Kommune. Formålet med det ansøgte er naturgenopretning ved at genskabe den naturlige hydrologi i området bag diget ved at brakvand fra fjorden herved kan at trænge ind i den bagvedliggende ferske sø og mose.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til naturgenopretningsprojekt, der indebærer etablering af 5 gennembrud i diget med en topkote på +0,45 m DVR90, med formål at brakvand fra fjorden ved højvandssituationer kan trænge ind til den bagvedliggende sø og mose.

Det forudsættes endvidere at der sker en udjævning af digets top fra de nuværende ca. +1,80 m DVR90 ned til højder fra ca. +0,75 m DVR90 til ca. +1,25 m DVR90 på langs af diget. Det afgravede materiale fra gennembrud og udjævning deponeres landværts diget i et jævnt lag, dog kan der etableres mindre forhøjninger over kote 0,45 som kan danne basis for "øer" til ynglefugle.

Det stilles som vilkår at naturgenopretningsprojektet vil blive gennemført uden for fuglenes yngletid fra den 1. april til 15. juli.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2. I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger. I kan se en klagevejledning i bilag 2.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Redegørelse for sagen

Erick og Ingrid Struckmanns Naturfredningsfond ansøger om dispensation fra Strandbeskyttelseslinjen til en delvis fjernelse af et kystdiget med en længde på ca. 480 m på den sydlige del af Eskilsø, der i dag forhindrer brakvand fra fjorden i at trænge ind i den bagvedliggende ferske sø og mose.

1. Der ønskes således etableret 5 gennembrud/huller i diget med en topkote på +0,45 m DVR90, hvilket er topkoten på de foranliggende strandenge, samt foretaget en generel udjævning af diget fra de nuværende ca. +1,80 m DVR90 ned til højder fra ca. +0,75 m DVR90 til ca. +1,25 m DVR90 på langs af diget i forskellige zoner.
2. Det at afgravede materiale fra diset ønsket deponeret landværts diget deles som 2 naturlige terrænformer og dels som mindre "øer" til ynglefugle.

I ansøgningen anføres bl.a.:

Denne delvise fjernelse af diget vil bidrage til at genoprette dels en mere naturlig kystdynamik dels større arealer med de værdifulde strandenge, som netop udgør en stor naturværdi for øen i dag. Vandkvaliteten i den næringsbelastede Rørmose vil tilmed blive forbedret, da frekvensen af indtrængning af brakvand fra fjorden forventes øget fra én gang ca. hvert 2.-3. år til 2-3 gange om året. Endelig vil genopretningsprojektet fremme områdets landskabelige værdier ved en delvis nedbrydning af det kunstige kystdige. Naturgenopretningsprojektet vil blive gennemført uden for fuglenes yngletid fra den 1. april til 15. juli.

WSP Danmark A/S har udarbejdet en Natura 2000-konsekvensvurdering af projektet (vedlagt) med følgende sammenfattende vurdering:

"Anlægsarbejdet med at åbne diget er en engangsforseelse, der kun medfører helt lokale og midlertidige påvirkninger. Forstyrrelsen af trækfugle er minimal og kortvarig, og der lægges ikke beslag på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter. For ynglefuglene er der ingen negative påvirkninger som følge af forstyrrelser, da arbejdet gennemføres udenfor fuglenes yngletid. "Driftsfasen", dvs. når diget er åbent, er uden negative påvirkninger af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Projektet med at genskabe naturlig hydrologi i Rørmosen vil tværtimod forbedre vandkvaliteten i Rørmosen til gavn for både ynglende og rastende fugle. "U hensigtsmæssig hydrologi" nævnes også specifikt i basisanalysen som en del af trusselsbilledet for Natura 2000-området (Miljøstyrelsen, 2021). Projektet er desuden i overensstemmelse med de overordnede målsætninger for de danske Natura 2000-områder for planperioden 2022-2027 om at "fremme mere naturlige processer og naturens robusthed" og "sikre og

forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder” (Kommuner/Miljøstyrelsen, 2024). Projektets umiddelbart største påvirkning sker i selve Rørmosen, der er meget lavvandet, uden egentlige tilløb og med en ringe vandudskiftning idet fjordvand under de eksisterende forhold kun trænger ind i mosen én gang ca. hvert 2.-3. år. Projektet vurderes at ville øge frekvensen af indtrængende fjordvand til 2-3 gange om året, hvilket vil forbedre vandkvaliteten og dermed kvaliteten af levesteder for især de fugle, der i dag anvender området til yngel, rast og fouragering. Dermed forbedres også mulighederne for at opfylde miljømålet for Rørmosen, der er at opnå en god økologisk tilstand. ”Prisen” for indgrebet og den forbedrede vandkvalitet er en (mulig og konservativt vurderet) reduktion i søens areal i vinterhalvåret fra ca. 9,3 ha i dag til ca. 6,7 hektar under fremtidige forhold. Det vurderes dog samlet set, at projektet vil bidrage positivt til at sikre Natura 2000-områdets integritet og til at opfylde bevaringsmålsætningen for området.”

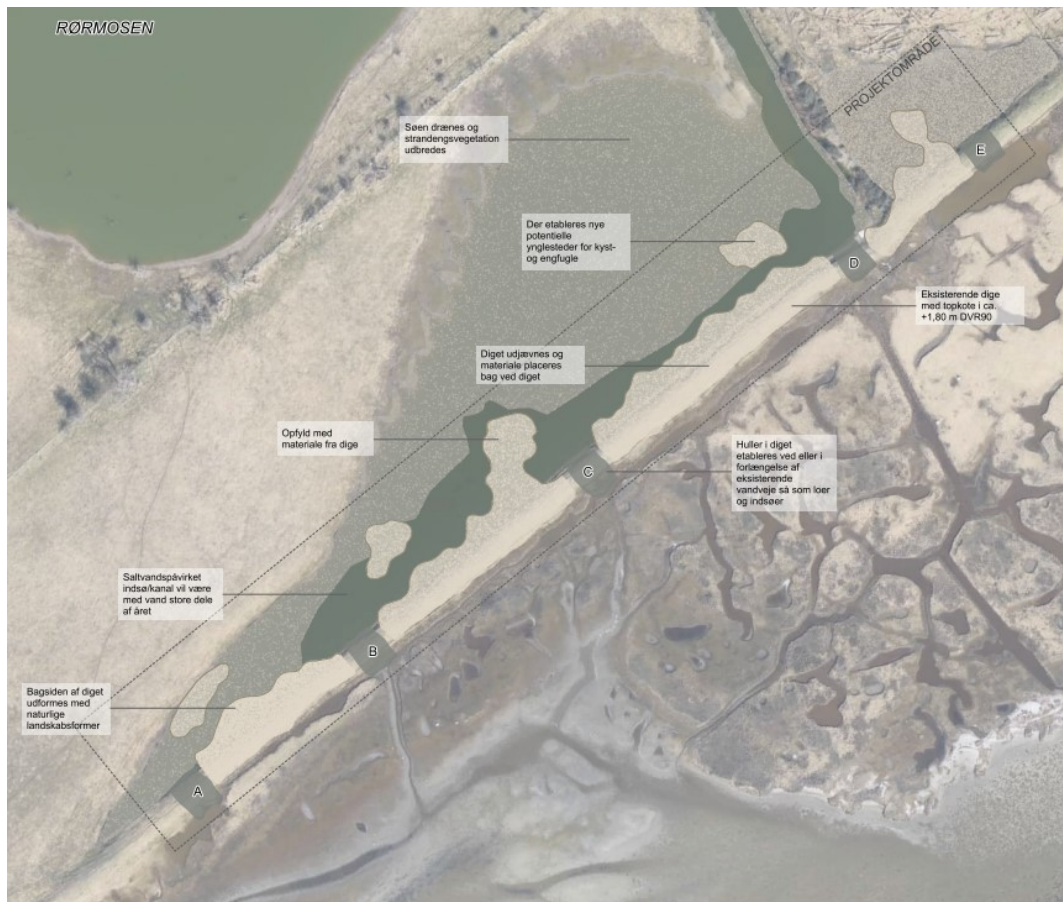
Genopretningsprojektet med en delvis fjernelse af kystdiget er en del af et større naturprojekt på Eskilsø, der bl.a. tager udgangspunkt i en faglig rapport fra Aarhus Universitet (DCE) fra 2023: ”Basisundersøgelse til evidensbaseret naturforvaltning på Eskilsø”.

Denne delvise fjernelse af diget vil bidrage til at genoprette dels en mere naturlig kystdynamik dels større arealer med de værdifulde strandenge, som netop udgør en stor naturværdi for øen i dag. Vandkvaliteten i den næringsbelastede Rørmose vil tilmed blive forbedret, da frekvensen af indtrængning af brakvand fra fjorden forventes øget fra én gang ca. hvert 2.-3. år til 2-3 gange om året. Endelig vil genopretningsprojektet fremme områdets landskabelige værdier ved en delvis nedbrydning af det kunstige kystdige. Naturgenopretningsprojektet vil blive gennemført uden for fuglenes yngletid fra den 1. april til 15. juli.

Projektet gennemføres i et tæt samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land og er støttet af Den Danske Naturfond.

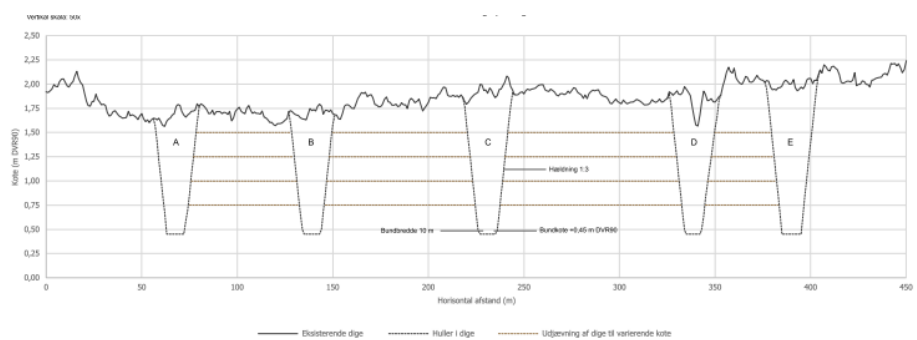
Eksisterende forhold

Principskitse for området efter gennembrud af diget og deponering af jord fra diget – Under: princip for gennembrud og reduktion af højden

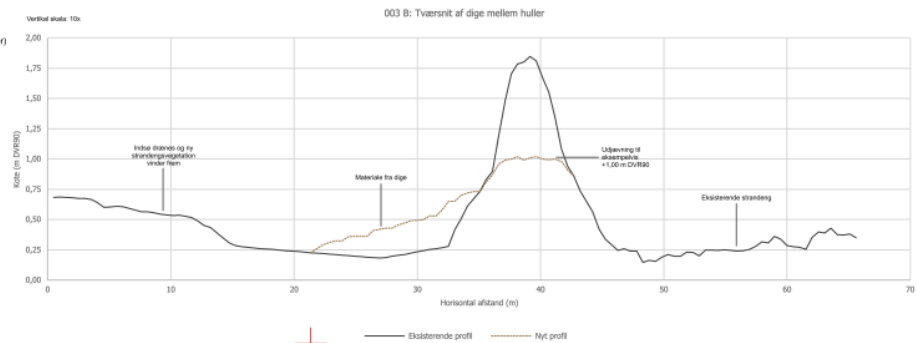
Tabel 1: Volumen for huller i dige

Hul	Bundkote (m DVR90)	Bundbredde (m)	Antag	Volumen (m ³)
A	+0,45	10	1:3	123
B	+0,45	10	1:3	106
C	+0,45	10	1:3	144
D	+0,45	10	1:3	119
E	+0,45	10	1:3	157
Samlet	-	-	-	649

Tabel 2: Volumen for udjævning af dige mellem A og E (uden volumen for huller)

Kote (m DVR90)	Volumen (m ³)
+1,50	199
+1,25	475
+1,00	851
+0,75	1331

WSP Danmark A/S har udarbejdet en Natura 2000-konsekvensvurdering af projektet med følgende sammenfattende vurdering:

"Anlægsarbejdet med at åbne diget er en engangsforseelse, der kun medfører helt lokale og midlertidige påvirkninger. Forstyrrelsen af trækfugle er minimal og kortvarig, og der lægges ikke beslag på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter. For ynglefuglene er der ingen negative påvirkninger som følge af forstyrrelser, da arbejdet gennemføres udenfor fuglenes yngletid. "Driftsfasen", dvs. når diget er åbent, er uden negative påvirkninger af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Projektet med at genskabe naturlig hydrologi i Rørmosen vil tværtimod forbedre vandkvaliteten i Rørmosen til gavn for både ynglende og rastende fugle. "Uhensigtsmæssig hydrologi" nævnes også specifikt i basisanalysen som en del af trusselsbilledet for Natura 2000-området (Miljøstyrelsen, 2021). Projektet er desuden i overensstemmelse med de overordnede målsætninger for de danske Natura 2000-områder for planperioden 2022-2027 om at "fremme mere naturlige processer og naturens robusthed" og "sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder" (Kommuner/Miljøstyrelsen, 2024).

Projektets umiddelbart største påvirkning sker i selve Rørmosen, der er meget lavvandet, uden egentlige tilløb og med en ringe vandudskiftning idet fjordvand under de eksisterende forhold kun trænger ind i mosen én gang ca. hvert 2.-3. år. Projektet vurderes at ville øge frekvensen af indtrængende fjordvand til 2-3 gange om året, hvilket vil forbedre vandkvaliteten og dermed kvaliteten af levesteder for især de fugle, der i dag anvender området til yngel, rast og fouragering. Dermed forbedres også mulighederne for at opfylde miljømålet for Rørmosen, der er at opnå en god økologisk tilstand. "Prisen" for indgrebet og den forbedrede vandkvalitet er en (mulig og konservativt vurderet) reduktion i søens areal i vinterhalvåret fra ca. 9,3 ha i dag til ca. 6,7 hektar under fremtidige forhold. Det vurderes dog samlet set, at projektet vil bidrage positivt til at sikre Natura 2000-områdets integritet og til at opfylde bevaringsmålsætningen for området."

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV.

Eskildsø er en del af Natura 2000-området Roskilde Fjord og Jægersborg Nordskov (136), habitatområdet Roskilde Fjord (120) og fuglebeskyttelsesområdet Roskilde Fjord (105).

Det ansøgte har til formål at påvirke Natura 2000 – området, og Kystdirektoratet finder ikke anledning til at tilsidesætte den i ansøgningen fremlagte vurdering af, at denne bevidste påvirkning ved naturgenopretningsprojektet efter en samlet vurdering er af positiv karakter. Kystdirektoratet finder således at der er behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Kystdirektoratet vurderer endvidere, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, idet Kystdirektoratet vurderer, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Kystdirektoratet finder, at naturgenopretning er et anerkendelsesværdigt formål, hvortil der som udgangspunkt bør meddeles dispensation forudsat der ikke herved sker tilstandsændringer, der strider mod andre væsentlige kystbeskyttelsesinteresser, en de der ønskes genoprette.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at de ansøgte indgreb i kystdiget, der bl.a. sænker digets topkote, vil påvirke kystlandskabet i positiv retning ved at mindske digets fremtræden, samt at de ændrede hydrologiske forhold, der delvist genskaber den naturlige tilstand som følger af gennembruddene i diget vil medføre en væsentlig forbedret naturkvalitet i det bagved liggende naturområde.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at direktoratet vurderer samlet, at der ikke er hensyn, der taler imod det ansøgte naturgenopretningsprojekt.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation som ansøgt til naturgenopretning ved etablering af 5 gennembrud i diget og en reduktion af digets højde. Det afgravede materiale fra gennembrud og udjævning deponeres landværts diget i et jævnt lag, som kan danne basis for "øer" til ynglefugle.

Det stilles som vilkår at naturgenopretningsprojektet vil blive gennemført uden for fuglenes yngletid fra den 1. april til 15. juli.

Med venlig hilsen

Jan Kofod Winther
Naturbeskyttelse (F2 postkasse)
+45 91 35 74 34
jkw@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Afgørelsen er også sendt til:

- Frederikssund Kommune, epost@frederikssund.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Frederikssund, frederikssund@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland v/ Poul Erik Pedersen, nordsjaelland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Frederikssund, frederikssund@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sjællandskredsen, oestkredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Fredningsnævnet for Nordsjælland, nordsjaelland@fredningsnaevn.dk
- Nationalpark Skjoldungernes land, npskjold@danmarksnationalparker.dk

epost@frederikssund.dk; dn@dn.dk; frederikssund@dn.dk; fr@friluftsradet.dk;
nordsjaelland@friluftsradet.dk; natur@dof.dk; dof@dof.dk;
frederikssund@dof.dk; oestkredsen@botaniskforening.dk; miljo@kano-kajak.dk;
sager@jaegerne.dk; nordsjaelland@fredningsnaevn.dk;
npskjold@danmarksnationalparker.dk; thove@nst.dk;
nielswormtibirke@gmail.com;

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.